

Warszawa, dnia 14 grudnia 2012 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

18.12.12.

5900

Benewidna

PK3/0602/11/129/MZC/BMI9/17514/2012

Szanowny Pan
Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

P. R. Ropik
18.12.12
10763

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na pismo z dnia 16 listopada 2012 r. nr BPS/043-20-816/12, przy którym przekazano oświadczenie złożone przez Senatorów Pana Andrzeja Misiółka i Pana Leszka Piechotę na 20 posiedzeniu Senatu w dniu 9 listopada 2012 roku w sprawie dotyczącej zakładania blokad na koła pojazdów przez podmioty, które nie posiadają do tego rodzaju czynności uprawnień, uprzejmie informuję.

Na wstępie uprzejmie wyjaśniam, iż z przytoczonego przez Panów Senatorów pisma Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 września 2012 r., nr DPrC-I-071-38/12 wynika, że „zakładanie blokad na koła przez osoby, którym nie przyznano wyraźnie takiego uprawnienia w ustawie, należy uznać za działalnie bezprawne”. Wynika to z faktu, że do opisanych stanów faktycznych przedstawionych przez Panów Senatorów nie ma zastosowania prawo zatrzymania uregulowane w przepisach art. 461 § 1 i 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.). Zgodnie z tymi przepisami, zobowiązany do wydania cudzej rzeczy może ją zatrzymać aż do chwili zaspokojenia lub zabezpieczenia przysługujących mu roszczeń o zwrot nakładów na rzecz oraz roszczeń o naprawienie szkody przez rzecz wyrządzonej (prawo zatrzymania). Regulacji tej nie stosuje się, gdy obowiązek wydania rzeczy wynika z czynu niedozwolonego albo gdy chodzi o zwrot rzeczy wynajętych, wdzierzawionych lub użyczonych. Prawo zatrzymania nie przysługuje osobie świadczącej usługi dotyczące parkowania pojazdów w zakresie roszczeń tych osób o zapłatę należności za usługę parkingową.

Jednocześnie w piśmie tym wskazuje się, że na podstawie art. 130a ust. 8 i 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.), pojazd może być unieruchomiony przez zastosowanie urządzenia do blokowania kół w przypadku pozostawienia go w miejscu, gdzie jest to zabronione, lecz nieutrudniającego ruchu lub niezagrażającego bezpieczeństwu, a unieruchomienia tego dokonuje Policja lub straż gminna

(miejscowa).

Ministerstwo
Finansów

Przechodząc następnie do kwestii skutków w podatku dochodowym oraz podatku od towarów i usług sposobu opodatkowania oraz rozliczania się z ww. usług, uprzejmie informuję.

Możliwość opodatkowania podatkiem dochodowym przychodów uzyskanych z praktyk opisanych w oświadczeniu Panów Senatorów oraz mając na uwadze stanowisko Ministra Sprawiedliwości wyrażone w piśmie z dnia 7 września 2012 r., przede wszystkim należy wskazać, że zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r., poz. 361, z późn. zm.), oraz art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, z późn. zm.), przepisów tych ustaw nie stosuje się do przychodów wynikających z czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy.

W nauce prawa i orzecznictwie uznaje się, że czynności nie mogące być przedmiotem prawnie skutecznej umowy to takie, które w ogóle nie mogą być przedmiotem skutecznej umowy. W szczególności chodzi o takie czynności, które „nie mogą być nawet hipotetycznym przedmiotem stosunku cywilnoprawnego. Tak więc chodzi o zachowania, które w żadnej sytuacji i w żadnych warunkach, jakie przepisy prawa przewidują dla zawarcia wolnej od wad i korzystającej z ochrony prawnej umowy, nie mogą być przedmiotem stosunku prawnego” (wyrok WSA w Łodzi z 16 września 2010 r., I SA/Łd 472/10). Podobnie uznał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu w wyroku z dnia 14 lipca 2010 r., I SA/Op 149/10 stwierdzając, że „Przez czynności nie mogące być przedmiotem prawnie skutecznej umowy należy rozumieć przede wszystkim te czynności, które są przez prawo zakazane, nie można się bowiem skutecznie zobowiązać do czynności, która jest wyraźnie zakazana przez prawo”.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że spod zakresu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, wyłączone są przychody uzyskane w wyniku czynności, które w świetle prawa są nielegalne. W przeciwnym razie Państwo, opodatkowując tego rodzaju przychody, chociażby pośrednio wyrażałoby swoje przyzwolenie na dokonywanie takich czynności.

Nie zmienia to jednak faktu, że dla zastosowania przez organ podatkowy regulacji zawartej w art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, istotne znaczenie ma potwierdzenie, w sposób przewidziany przepisami prawa, że czynność jest nielegalna i, w konsekwencji, nie może być przedmiotem prawnie skutecznej umowy. Tym samym, określenia skutków podatkowych praktyk opisanych w wystąpieniu Panów Senatorów należy dokonywać w konkretnym stanie faktycznym, z uwzględnieniem wszystkich aspektów sprawy.

Odnosząc zaś się do możliwości opodatkowania podatkiem od towarów i usług ww. czynności, pragnę podnieść, iż z uwagi na brak szczegółowych informacji nt okoliczności i warunków wykonywania przedmiotowych czynności, tj. z przekazanego oświadczenia nie wynika, kto pobiera opłaty (właściciele czy też firmy ochroniarskie w ramach świadczonych przez nie usług ochroniarskich) oraz czy pobierające je podmioty świadczą przy tym usługi parkingowe w ramach samodzielnie wykonywanej działalności gospodarczej, możliwe jest przedstawienie w zakresie opodatkowania podatkiem od towarów i usług jedynie ogólnych uwag.

Na podstawie art. 6 pkt 2 ww. ustawy, przepisów ustawy o podatku od towarów i usług nie stosuje się do czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy. Wykładni tego przepisu należy dokonywać z uwzględnieniem orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, z którego wynika, że wyłączone z opodatkowania VAT są jedynie takie czynności, które nie mogą być w żadnych okolicznościach przedmiotem dozwolonego obrotu (np. handel narkotykami), natomiast czynności niezgodne z prawem nie ze względu na ich charakter, ale ze względu na warunki bądź okoliczności, w których są wykonane (np. brak koncesji, stosownych zezwoleń, handel podrobionymi towarami z naruszeniem praw własności przemysłowej) powinny podlegać opodatkowaniu VAT na tych samych zasadach, na jakich opodatkowane są identyczne czynności wykonywane z zachowaniem wszelkich nałożonych przez prawo wymogów. Odnosząc się zatem do omawianego przez Panów Senatorów przypadku należy stwierdzić, iż nielegalność czynności polegającej na zakładaniu blokad na koła pojazdów wykonywanej przez osoby do tego nieuprawnione ustawowo (jako sposób wyegzekwowania opłaty za parkowanie) jako taka nie pociąga za sobą wyłączenia usług parkowania z zakresu opodatkowania podatkiem od towarów i usług (w przypadku, gdy takie usługi są świadczone – co należy zbadać odrębnie).

Warunkiem opodatkowania tych czynności podatkiem od towarów i usług jest wykonywanie ich przez podatników tego podatku. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy podatnikami są osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 2, bez względu na cel lub rezultat takiej działalności. Zgodnie z art. 15 ust. 2 działalność gospodarcza obejmuje wszelką działalność producentów, handlowców lub usługodawców, w tym podmiotów pozyskujących zasoby naturalne oraz rolników, a także działalność osób wykonujących wolne zawody, również wówczas, gdy czynność została wykonana jednorazowo w okolicznościach wskazujących na zamiar wykonywania czynności w sposób częstotliwy. Działalność gospodarcza obejmuje również czynności polegające na wykorzystywaniu towarów lub wartości niematerialnych i prawnych w sposób ciągły dla celów zarobkowych.

Istotne w przedmiotowej sprawie jest ustalenie, czy podmiot prowadzi działalność gospodarczą zdefiniowaną powyżej oraz jaki właściwie charakter ma pobierana opłata, czy np. stanowi element umowy, do której przystępuje właściciel auta.

Odnosząc się natomiast do wskazanej przez Panów senatorów kwestii wysokości pobieranej opłaty należy wyjaśnić, że ustawa o podatku od towarów i usług nie reguluje zasad zawierania między stronami umów oraz nie zawiera uregulowań, które wskazywałyby w jaki sposób i w jakiej wysokości należy określić przysługujące dostawcy/świadczeniodawcy wynagrodzenie z tytułu dokonanej przez niego dostawy towaru lub świadczenia usługi. Oznacza to, że strony transakcji co do zasady mogą swobodnie kształtować treść umów zawieranych między sobą, w tym także wysokość wynagrodzenia. Powyższe znajduje potwierdzenie w ugruntowanym orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który w wyroku w sprawie C-285/10 Campsa Estaciones de Servicio SA stwierdził, że zgodnie z zasadą ogólną podstawą opodatkowania dostawy odpłatnych towarów lub świadczenia usług jest świadczenie wzajemne

rzeczywiście otrzymane z tego tytułu przez podatnika. Owo świadczenie wzajemne jest zatem wartością subiektywną, czyli rzeczywiście otrzymaną, a nie wartością oszacowaną według kryteriów obiektywnych.

Końcowo, pragnę także poinformować, iż podniesiona przez Panów Senatorów problematyka została poddana analizie pod kątem wydawania interpretacji indywidualnych przepisów prawa podatkowego, w wyniku której nie odnotowano, aby zagadnienie to było przedmiotem wydawanych z upoważnienia Ministra Finansów interpretacji indywidualnych na podstawie art. 14b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku –Ordynacja podatkowa.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia wyrażam nadzieję, że zostaną one uznane za wyczerpujące.

Marek Grabowski
Zastępca Ministra Finansów
PODSZEFKARZ STANU
Marek Grabowski
Marek Grabowski

Do wiadomości:

1. Biuro Ministra – w gmachu
2. Departament Spraw Parlamentarnych
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
3. odpowiedzi@nw.senat.gov.pl